

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az egyházi adóról, az egyházközségek háztartásáról és az egyetemes adóalap kezeléséről szóló törvénytervezet.

(A zsinati atyák figyelmébe.)

Az egyházi adóról szóló törvénytervezetet, a Zsinat pénzügyi bizottsága, dr. Tornyos György őrségi e. m. ügyész és tanácsbíró javaslata alapján egészen új köntösbe öltöztette, amely sokkal áttekinthetőbb s nagyon megkönnyíti annak kezelhetőségét. Sajnos azonban, hogy lényegében ez az új tervezet, épúgy, mint az előző, nem hozott semmi haladást adózási rendszerünkben. Az 1904. évi törvény az előző állapotokkal szemben némi haladást jelent, amidőn azon egyházakat, amelyek az akkor rendszeresített adósegélyt igénybevenni kívánták, rákényszerítette az állami adó alapján való adóztatásra. Valójában azonban, az 1904. évi III. tc. 13. §-ban foglalt adóztatás sem más, mint a nagyon is avult, a gyengéket terhelő s az erőseket fokozatosan kimélő osztálybasorozás. S ugyanez az adóztatási rendszer van tervbevéve ezúttal is, noha az új tervezet 2. § második bekezdése hangsúlyozza, hogy az „*egyházi adókulcsot mindenkor az egyháztagnak vagyoni és kereseti viszonyaira, tehát teherbíró képességére tekintettel, az állami egyenes adók figyelembevételével, esetleg osztálybasorozás alapján kell megállapítani*”. S íme, a szép elv kimondása után, a régit másolva, osztálybasorozást létesít a tervezet, amidőn fenntartja az állami adóalapon felállított VIII. osztályt, amely merőben ellenkezik a teherbíróképeség figyelembevételével.

A felsőszabolcsi egyházmegye 510 P-ig 10 pengős, 510 pengőn felül, 50 pengős fokozatok alkalmazása mellett $\frac{1}{10}\%$ -kal emelkedő adóztatási rendszer életbeléptetését javasolta. E javaslat szerint, csak az állami adót nem fizető 24 éven felüli egyháztagnak fizetnének személyi adót éspedig fejenként 1 pengőt. Az állami adóval terhelt egyháztagnak pedig csakis vagyoni

adót fizetnének. Az adókulcs-alapot Felsőszabolcs 30%-ban javasolta megállapítani szemben az életben levő adóztatási rendszerrel, ahol a II. fokozat szerint a 10 P állami adót fizetők személyi és vagyoni adója 4 P, vagyis 40%. Felsőszabolcs javaslata szerint tehát minden megkezdett 10 P után $\frac{1}{10}\%$ -kal növekednék az egyházi adó s 510 P-nél emelkednék az adó 35%-ra. 510 pengőn felül már, a nagyobb adót fizetők iránt méltányosságból, minden megkezdett 50 P után lenne $\frac{1}{10}\%$ emelkedés s így 1000 P állami adó után 36% lenne az egyházi adó. E javaslat szerint tehát, a százszoros adóalap mindössze 6%-kal volna magasabb adókulccsal terhelve. Igaz, hogy ez háromszorta több, mint a jelenlegi adóztatási rendszer mellett fizetett egyházi adó; de igazságosabban lenne elég téve az 1. §-ba beiktatott emez isteni parancsnak: „*Adjátok meg az Istennek, ami az Istené.*” Így is csak halvány lépést tennénk a fokozatos adóztatás s amaz evangéliumi elv felé: „*egymás terhét hordozzátok s úgy töltsetek be a Krisztus törvényét*”.

Az új tervezet a felsőszabolcsi javaslat mellőzését ekként indokolja: „*a progresszivitást, mint egyházi adózási elvet, mereven keresztülhajlva, nem vagyunk hajlandók elfogadni.* — Az egyházi adó a hívek adományait helyettesíti és éppen a *kevésszámú jómódú egyháztagnak*tól nem csekély támogatást igényel az egyház, magasabb egyházi célokra, nem volna tehát helyes őket, egy rideg adózási rendszer által, amit a jelen gazdasági viszonyok méginkább indokolatlanná tesznek, irodalmi, közoktatási, missziói, szociális célokra való további adakozástól egyenesen elidegeníteni s minden anyagi lehetőséget, velük szemben, egy esetleg egészen kicsi egyház javára, melyben ők talán nem is tartózkodnak, teljesen kihasználni”.

Megvallom, én e fontos kérdés elintézésénél nem tartom ez indokolást sem helytállónak. Egyházunk tagjai leginkább 100 holdon aluli törpebirtokosokból állanak. Jól mondja az indokolás, hogy kevés a jómódú egyháztagnak száma. Másrészt ezek a törpebirtokosok is kiveszik kellően részüket, a mai adózási rend-

szer mellett is, amidőn a nagyobb súly rájuk nehezül, a *magasabb egyházi célok* támogatásából. Az *egyetemes adókulcs* behozatalával szemben álló, azon indokolást sem tartom elfogadhatónak, hogy „a helyi körülmények figyelmen kívül hagyásának, egy általános központi kezelés felállítása nélkül, alig volna jelentősége”. Hiszen az új tervezet 25. §-ban álló adókulcs is mellőzi a helyi körülményeket s szintén egyetemes jellegű. S én nem tudom megérteni, hogy miért volna szükség központi kezelésre.

Nem tartom elfogadhatónak az új tervezet 3. § 4. bekezdésében álló ezen rendelkezést: „A lakóhelyen történő megadóztatásnál, a *b*) pont szerint fizetett (más egyházközségben levő ingatlan vagy, vagy hasznót hajtó foglalkozás után ott fizetett) egyházi adó, az egyháztagnak javára, *aránylagosan* figyelembe veendő.” Nagy igazságtalanságnak tartanám ezt az eljárást, a lakóhellyel szemben. Ehelyett minden félreértés kikerülése végett elfogadandónak tartom Felsőszabolcs azon javaslatát, hogy „az ilyen egyháztagnak nincs joga ahhoz, hogy külbirtoka, vagy más községből származó jövedelme után, ott fizetett egyházi adójának levonását lakóhelyén igényelhesse”. Ez a természetes és helyes eljárás, mert a kivetés két — egymástól teljesen különálló — adóalap után történik.

Ezeket vagyok bátor a zsinati atyák nagybecsű figyelmébe ajánlani a szóbanlevő törvénytervezet tárgyalásánál. **Vas Mihály.**

TÖVISEK ÉS VIRÁGOK

Hajnalhasadás vagy magnézium-lámpa? Két nemes gesztusról, mondhatnánk cselekedetnek is, olvastunk rövidesen egymás után. *Ravasz László* püspök Prohászka-ról tartott megragadó előadást, melyben a kiválóságot másfelekezeti vezéregyéniségben is elismerő keresztyén ember elfogulatlanságával, méltánylásra készségével s babér nyújtásával tárta a hallgató elé az elhunyt nagy lelki hős tisztos szellemi arcképét. Most gróf *Zichy Gyula* kalocsai érsek ír a *Nemzeti Figyelő*-ben „*Ritka decennium*” cím alatt Bethlen Istvánról meleghangú cikket, fenntartás nélküli elismeréssel méltányolván a magyar államférfi munkáját, mely őt mindmagasabbra emeli „minden híve és honfitársa előtt”.

A Prohászka katolikus tisztelői meghatódva hallgatták a református püspök méltányoló szavait s a Bethlen vallásfelekezetének osztiályosai megilletődve honorálják a katolikus érsek elismerő sorait. Mindkettőből a hazája sorsán aggódó s ezért más természetű különbségeket félretenni kész *magyar* hazafi honszerelme csap ki. Figyelő pedig fájóra nézi szemét. Jobb jövő: felekezeti szempontokon túlemelkedő felfogás, a haza szent szerelmében egymás jobbát megragadó testvéri összekapcsolódás, egymásban nem a más felekezeti tévely-

gőt, hanem a *magyar testvéri* látó magasonalúság pirkadó sugarai gyúlnak-e a borús éjszakában, vagy csak kinálkozó alkalmoszerűség rakétája robban, melynek gyors kialakása még dermesztőbbé teszi a denevéres, bagolyhuhogásos magyar éjszakát? Sötétség múltán, ragyogó napsütéses új kor hajnalhasadása, vagy csak pillanatra vakító s azonnal ellobbanó magnézium-lámpa az egész?

A felemás iga. Nincs megírva, de megtörténhetett, hogy alkalmadtán maga Mikál is áldozott Terpsychore oltárán, megnyugtatóan lelkét a közmondásos tétellel: ideje van a szokdelésnek; mégis teljes valójában megbotránkozott, mikor az Úr ládája körül Dávidot ugrálni és táncolni látta. Nem lett volna asszony, ha véleményét azon melegében fel nem tárta volna felséges férje előtt: Mily dicsőséges vala ma Izrael királya, ki az ő szolgáinak szolgálói előtt felfosztózott vala ma, mint ahogy egy esztelen szokott felfosztózni! (II. Sám. 6. 20.) Szóval több, mint illetlennek találta a bakugrásokat a — zsoldáríróhoz.

Még mindig hallunk és olvasunk „zártkörű táncmulatsággal egybekötött” jótékony estélyekről, koncertekről, sőt kifejezetten egyházi bálokról. Nem régiben olyan „főpapi közreműködéssel” tartott templomszentelésre kaptunk meghívót, amely Isten nagyobb dicsőségére bállal végződött. A napokban ismét jött egy táncos meghívó, melyen az aláírás N. N. *református lelkész, elnök* és N. N. *gondnok* hangsúlyozással volt kielezve. A gyülekezet angyalai mint cigánybírák; az Isten titkainak sáfárai mint báli kikiáltók!

Ó magyar református Sion! Inkább hárfásoknak és muzsikásoknak és síposoknak és trombitásoknak szava te benned többé ne hallassék (Jel. 18. 22.), minthogy a Te szolgálid felfosztózva jelenjenek meg az Úr ládája körül. Mert mi egyezése van Krisztusnak Béliállal; vagy mi egyezése Isten templomának bálványokkal (II. Kor. 6. 15—16)? Csenghet andalítóan a báli pénztár tányérján a belépőjegy ára, mi a főpapokkal szólunk: nem szabad ezeket a templom kincsei közé tenni, mert — *vérenek ára* (Mt. 27. 6.)!

Sub pastorem levem... A háború előtti mameluk világban arról beszélgettek, hogy ha a legközelebbi választáskor bukik a kormány, mitevők legyenek a mandátumföltő honatyák. Az egyik ellenzékbe kívánczolt, a másik a pártonkívüli álláspontot látta a haza érdekében állónak, a harmadik meggyőződéssel szolt: szeretném én azt a kormányt látni, amelyiket én nem támognék!

...Papválasztás előtt állott a gyülekezet. A helybeli káplán hívei tanakodtak, hogy lehetne a többséget megcsinálni. Egyik plakátot indítványozott, a másik az ellenjelölt ezüstkanallopását kívánta közhírré tenni, a harmadik a szeg fejére ütött: nem tudtok semmit, juhtest, ital, egy kis aprópénz az igazi közvélemény

kerékkenője. De ebből baj lesz, fisztulázik egy gyöngébb idegzetű presbiter. A sok vihart és választást átvészelt öreg kortes megszólal: Szeretném én azt a választást látni, amit a mi egyházi bíróságunk meg nem erősít!

Találós-kérdés. — Melyik könnyebb: öt templomban mondani el egy predikációt, vagy egy templomban öt predikációt?

— Persze hogy könnyebb ötben mondani el egyet.

— Na látod. Azt mondják a kákán is göresöt keresők, hogy a körben-predikálásban nincs semmi értelem. Pedig úgy-e van?

Figyelő.

HÍRADÁS

A Konventről.

Nagyon sok érdekes tárgya volt a konventi üléseknek. A missziói, a paróchiális könyvtári, a liturgiai bizottságok előterjesztései nem csupán időt vettek igénybe, de sok gondolatot is adtak. Különösen a missziói bizottság jelentéseiből örömmel lehet látni, hogy ezen a téren igen szépen haladunk előre. Aminthogy sok is még a megoldásra váró feladat.

A közalapi és nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottságok a maguk szabályzatának keretében teljesített eljárásaikról jelentettek. Az énekeskönyvi és a tankönyv-bizottságoktól megtudtuk, hogy az énekeskönyvekből egy év alatt húszezer pengőnyi összeget szolgáltat be a debreceni nyomda a négy egyházkerületnek. — Érdekes, hogy az utóbbi években a dunamelléki kerület jár elől haszonrészesedés dolgában, megelőzve a majd kétszerakkora tiszántúlit is; viszont a két csaknem pontosan egyenlő kisebb kerület közül a dunántúli sokkal felülmúlja a tiszáninnenit. Ügylátszik a Duna mentén vagy az anyagi helyzet sokkal kedvezőbb, vagy az énekeskönyvek terjesztése tekintetében folyik sikeresebb munka, mint a Tisza vidékén. A tankönyvekről meg azt látjuk, hogy az egyházközségek, meg az egyházmegyék közt részint nagy egyetértés van. Egyetértének abban, hogy a könyvek rosszak és drágák. Teljességgel ellenkeznek azonban a tekintetben, hogy melyik hát a rossz könyv, mert amelyiket az egyik leszólja, a másik a legjobban magasztalja. Úgy-szintén ellenkeznek abban is, hogy mi hát a feladat, mert egyrészt azt sürgetik, hogy új, jobb, rövidebb, lehetőleg olyan könyvek legyenek, amelyeket tanítás nélkül is meg lehet tanulni, sőt tanulás nélkül is lehet tudni; másrészt azonban tiltakoznak az ellen, hogy tankönyvváltoztatások legyenek, mert a szülők ezt nem bírják. Bajos ebből kiokosodni.

A tanügyi tárgyakat már februárban előkészítette az egyetemes tanügyi bizottság s ennek kinyomatott jegyzőkönyvei szolgálták a tárgyalás alapjául. Csaknem rendre változat-

lanul lettek konventi határozatokká a tanügyi bizottság megállapodásai. Nem keltettek nagyobb emóciót az iskolaügyi bizottság javaslatai sem. Valószínűen azért, mert az iskolaügyeket illetően népesebb értekezlet tartása van tervbe véve a zsinati ülések idejére. Valóban ezekkel a kérdésekkel komolyan és behatóan kell foglalkozni. Végiggondolni, hogy mit bírunk s mit vagyunk kénytelenek a tovább nem feszíthető megterhelhetőség miatt mellőzni. Nagyon helyesen figyelmeztetett Antal püspök arra, hogy egyszer már szerbe-számba kell szedni erőnket és komolyan számot vetni magunkkal, mert ha az eddigi móddal engedjük a tehetetlenség törvénye alapján fennállani a halálra vált intézményeket, majd nem tudunk életet galvanizálni azokba sem, amelyek pedig létünk mellőzhetetlen feltételei.

Az iskolai ügyek közül mégis megbeszélésre adott alkalmat a kecskeméti jogakadémiáról szóló utolsó jelentés, amely arról szól, hogy a tiszántúli egyházkerület nem szolgáltathatja tovább a megajánlott évi segílyt, ami mintegy hetedfélezer pengő. A dunamelléki egyházkerület, amely két tanszék dotációját viselné, szint-ezen helyzetben van, csak még nem jelentette. Kecskemét város meg öt tanszék ellátását vállalta magára, de mivel a fizetések azóta sokat emelkedtek, a fizetett összegből csak három tanár fizetése telik ki. A jogakadémia kérdését a Zsinat elé terjesztik, hátha megtalálja a módját a hiányzó összegek előteremtésének. Olyan gondolatot is hallottunk, hogy az egyházkerületek közt a zsinati vagy konventi kulcs arányában szétosztandó egyházi adóból kellene a kellő összeget előteremteni. Ez azonban aligha fog menni, a mai viszonyok közt ilyen új terhet a Zsinat nem igen állapíthat meg. Valami más, lehetőleg módozatot kell tehát a zsinati ülések idejéig kitalálni, mert annak, hogy a Zsinat elé olyan javaslat kerüljön, amelynek a sorsa előre meg van pecsételve, semmi haszna sincs.

A közjogi bizottság előtt sem volt most nevezetesebb ügy, csak a szokásos „vallás-sérelmek”, amelyeknek nagy része nem vallás-sérelem, csak izléstelenségek panaszolása. Ezek ellen nincs orvosság, mert kötekedni mindig szoktak velünk is, mint az Isten minden szolgájával.

Azért itt is volt egy nagyjelentőségű határozat: Kálvin János noyoni szülőházát restaurálták s ott elhelyezik mindegyik adakozó református egyház jelképét. A magyarországi egyháznak nincs ilyen emblémája, tehát kimondta a konvent, hogy a magyarországi református egyház jelképezőjéül Debrecen város címerét kell elhelyezni ezzel a körirattal: Si Deus pro nobis, quis contra nos. A debreceni címernek egyetemes jelképpül elfogadását azzal okolja meg a határozat, hogy a debreceni zsinaton jött létre a magyar református egyház egysége és hogy a magyar református egyházi irodalom termékei Méliusz óta leginkább a debreceni városi nyom-

dában jelentek meg s így a Debrecen városi címer ezen a réven közismertté vált a református könyvek útján az egész magyar reformátusság körében. A napilapok közlésével szemben meg kell állapítani, hogy ezt az egyhangú határozattá emelt javaslatot dr. Kun Béla csak a közjogi bizottságban terjesztette elő, az elnöki tanácsban ellenben, ahonnan jött a közjogi bizottsághoz, Ravasz László püspök tette az indítványt. Amit azért jó tudni, mert sokkal inkább mutatja a meglátás helyességét és tárgyilagosságát az, hogy a debreceni címer mélységes szimbolikus értelmét és történelmi jelentőségét *nem debreceni* ember vette észre.

A közigazgatási bizottság is bő tárgysorozattal jött, köztük sok olyan tárggyal is, amelyet ezelőtt a közjogi bizottság elé tartozónak minősítettek. Sok jó kezdés gondolata is merült fel, sajnos, a mai viszonyok közt aligha sok reménnyel. Az egyetemes adóalap és a tökesegélyosztó bizottság jelentései csak pár percet vettek el s aztán következett a szokásos köszönetek és elismerések adása, melyek során Dókus Ernő világi elnök különösen meleg szavakkal emlékezett meg Kiss József titkár előkészítő munkájáról. Végül Baltazar püspök imádkozott buzgón s felemelve.

Egyik délután fegyelmi bírói tárgyalás volt. Két lelkész ügyében kellett az alsófokú bíróságtól kiszabott nagyobb büntetést helybenhagyni. Szomorú feladat, de ezt is végezni kell az egyház javára. Egyik délután meg a két protestáns egyház közös bizottsága ülésezett, közös sérelmek ügyében. Vett el a konvent idejéből a rendkívüli bíróság ülése is. Elkeseredett atyánkfiai, akik nem tudták megválasztani a kiszemelt fiatal papot, a sérelmesnek talált rendelkezések ellen nem merítették ki a megengedett jogorvoslatokat s ámbár azokat az egyházi törvényben meghatározott testületi szervek hozták, bánatukban a püspök ellen emeltek panaszt azon az alapon, hogy ő áll legfelül, neki tehát mindent meg lehet csinálni és mindent meg lehet akadályozni. A naiv, de mégis nem mosolygást, hanem éppen képtelen voltával az elkeseredettségnek szokatlanul magas fokát mutató s ezért inkább aggodalmat okozó panaszt persze a bíróság is elutasította, úgy mint előzően a konvent elnöksége.

FELADATOK

A leventék lelki gondozása.

A magyar nemzeti érzés és öntudat ápolását és fejlesztését szolgáló legújabb szervezeteink között kétségtelenül a legéletrevalóbb a leventeintézmény. A hazai nevelés célkitűzésének megvalósításán fáradoznak itt az arra hivatottak, míg a valláserkölcsei gondozás munkáját végezni nekünk, lelkészeknek a kötelességünk. Különösképen örülhetünk mi lelki-

pásztorok annak, hogy ezt az intézményt megszervezték, mert benne fiainkkal találkozhatunk. Hiszen gyülekezetünk ama tagjai tömörülnek itt, akik koruknál fogva az iskolai rendszeres vallásoktatás kötelezettsége alól már kikerültek és akiket a családi otthon meleg szeretetében élő evangéliumi erő nem mindig tud még lekötni, ezért velük — legalább is mindannyiujukkal — találkozni és beszélni ritkán, vagy talán sohasem adódik nekünk mód és alkalom, de a levante-összejöveteleken szemtől-szembe állunk velük, szólhatunk hozzájuk és átadhatjuk Istennek hozzájuk szóló üzenetét.

Bizonyos, hogy kemény és fáradságos ez a munka, a pásztori prudencia, leleményesség és türelem ezerféle erő emelőjét igényli és teszi próbára. Nehéz ez a munka, mert akiket a Krisztushoz kell vezérelnünk, bizalmatlannak is, engedetlenek is és féktelenkedők is. Olyanok, akik az éretlen csinytevés örömeiért szívesen állanak csatasorba, de akiknek a tiszta keresztyéni örvendezés, méginkább a komoly krisztusi szolgálat idegen és unalmas. A serdülő kor szeszélyes éveit élik ezek a fiúk, sokszor ők maguk sem tehetnek arról, hogy ha féktelen vágyuk és ösztönük kilengésekre ragadja őket.

Ami most már levanteintézményünk jelenlegi benső berendezkedését és külső szerkezetét illeti, senki sem mondhatja és állíthatja róla, hogy az kifogástalan és alkalmas arra, hogy benne és általa evangéliumi munkát végezhesünk. Van is emiatt panasz, feljelentés, nézeteltérés, torzsalkodás éppen elegendő és nem ok és alap nélkül. A gyakorló órákat vasárnap istentisztelet idején tartják, így a templomtól még azokat is elvonják, akik pedig vágyakoznak oda elmenni. Katholikus ünnepek alkalmával a református fiúkat is sorba állítják és felvonultatják. Az intézőbizottságban a lelkészeknek nem mindenütt adnak helyet. A téli elméleti oktatás tanrendjében nincsen hely a vallástanításra, mindössze két óra biztosítatik e címen, de ez sem alkalmas arra, hogy ezeken a lelkészek egyházuk hitelveinek alapján ismertessék vallásuknak igazságait. Általános hit- és erkölcstan anyag interpretálását írja elő és engedi meg az utasítás, tehát ott, ahol több vallású levante van együtt, az előadó lelkész saját egyháza hitigazságának kiemelésével és hangoztatásával vallássérelmet követhet el. Általában nincsen még meg ez ifjú intézményünk életében az egység. Hiányzik belőle a különböző igények és követelmények kielégítése és nem egyszer észlelhető itt tapintatlanság, sőt erőszakoskodás is. Csak természetes, hogy ebben a formájában nem szolgálhatja és nem valósíthatja meg a kitűzött célt: az ifjúság valláserkölcsei nevelésének szilárd megalapozását.

Mindaddig, amíg levanteintézményünk egyetemesen, országos rendelkezéssel nem reformáltatik, lokális megbeszélések és megegyezé-

sek alapján kell azokat a módozatokat megkeresniük és megtalálni, amelyek a fent említett hiányok pótlásával és visszaélések megszüntetésével biztosíthatják számunkra leventefjúságunk körében a pásztorálás lehetőségeit. Így létesült Bihar vármegyében a kiváló alispán bölcse belátása és megértése folytán az a megegyezés, amely szerint a leventéknek a téli szemeszterben a lelkészek korlátlan óraszámában taníthatnak vallást. Így létesült községemben az a megegyezés, amely szerint a leventefjúság három csoportba osztva, felváltva szakaszonként látogatja a vasárnap délelőtti istentiszteletet.

Az előbb említett alispáni engedély alapján csoportonként heti két vallásórán foglalkoztam az elmúlt télen leventéinkkel. A legegyszerűbb és a legközvetlenebb módszer szerint tanítottam őket. Nevezhetném ezeket az órákat bibliai (vasárnapi) iskolai tanításoknak is, de mondhatnám itjúsági egyesületi összejöveteleknek is. Mindenek előtt arra törekedtem, hogy valamennyit megnyerjem magamnak. Megértettem velük azt, hogy ne úgy tekintsenek engemet, mint előadót, hanem mint lelkipásztort, mint barátjukat. Ezzel sikerült bizalmukat megszerezni, az ügy iránt érdeklődésüket és szeretetüket megnyerni. Alsó fokon meg kellett elégednem óránként egy zsoltárversnek, vagy egy bibliai történetnek, vagy egy jézusi mondásnak a megtanulásával, a felső fokon már egyháztörténetből is tanultak szemelvényeket, sőt dogmatikai ismereteket is sajátítottak el. A szemeszter végén konstatálva az elért eredményt, boldog örömmel és Isten iránti hála érzetével vettem búcsút a fiúktól. Mondhatom, életemnek egyik boldog órája volt ez, mert láttam, hogy a kemény ugar pár hónap alatt is mennyi sokat puhult s itt-ott az elszórt mag kicsirázott és szárba is szökkent.

Leventéink vallásoktatását szolgáló tantervünk és tankönyvünk még nincsen, ezek szükségesek, ilyenek készítenők.

Leventeintézményünk mai szervezetlensége, a benne és körülötte észlelhető és tapasztalható hiányok és ionákságok nem tarthatnak bennünket, lelkipásztortokat távol leventéinktől. Keressünk módot és alkalmat az akadályok elhárítására és foglalkozzunk ezekkel a fiúkkal, mert ha magunkra hagyjuk őket, a Sátán még sűrűbb rendet vág soraikban, mint amelyet már vágott eddigelé is. **Sz. I.**

„Az új nyugdíjtörvényről.“

A Debreceni Protestáns Lap 12. sz. vezércikkét közöl Maklár Károly egyházkerületi főjegyző tollából a fenti címmel, mely szerint „az új törvényjavaslat nem más, mint a most érvényben lévő törvény szükségszerű módosítása“. Olvasva a nagyértékű cikket, egy régi problémám jutott akaratlan is az eszembe, amikor elérkeztem olvasásomban ahhoz, hogy

a minimális nyugdíjalap 2500 P, a maximális pedig 5000 P lesz.

Ez a kérdés pedig a következő: Miért van az, hogy hasonló képzettségű, egyenlő szolgálati idejű lelkészek, amikor nyugalomba vonulnak, vagy nyugdíjaztatnak, különböző s egymástól igen messze eltérő nyugdíjat élveznek, hogy ne említsek egyebet, mint 2500 P és 5000 P. ?

Sohasem hallottam még azt, hogy pl. valamelyik állami tisztviselő, vagy más közalkalmazott felényi nyugdíjat kapna, mint a másik, hasonló képzettségű, egyenlő szolgálati idő és egyenlő állás esetén. Az megtörténik, hogy hasonló képzettséggel az egyik fogalmazó, a másik tanácsos és emiatt lényeges eltérés van nyugdíjuk között, de az nem történik meg, hogy tanácsosnak és tanácsosnak, fogalmazónak és fogalmazónak, tanárnak és tanárnak a nyugdíja úgy arányoljon egymáshoz, mint 50 : 100.

Különösen nem volna szabad ennek megtörténni nálunk lelkipásztoroknál, ahol nincsen különbség a fényes gyülekezet két káplánt dirigáló, vagy a kis ekklezsia „maga harangozó“ lelkésze között egyenlőség szempontjából, a különbség csak a két állás jövedelménél van meg.

Tudomásom szerint volt már arról is szó, hogy ne legyen az egyenlő lelkipásztorok között fizetési különbség, hanem soroztassanak mindannyian fizetési osztályokba, ahol az előlépés szolgálati idő szerint történék.

Ez a gondolat nem talált megvalósulhatásra, mivel kifogásként azt hozták fel ellene, hogy lehetetlenség a különböző egyházi javadalmak közös kezelése.

Ha ez az eset nem lehet, miért nem lehet megoldani az egyenlő nyugdíjnak a kérdését?

Itt már még csak az sem foroghat fenn, hogy nincsen közös kezelés és azért érdemli meg a gazdag gyülekezet lelkésze a nagyobb nyugdíjat, mert „jobbán meg szolgál“ érte. A nyugalomban kis ekklezsia és nagy ekklezsia lelkésze egyforma. Énszerintem tehát az lenne a legmértányosabb, hogy azok a lelkészek, akik egy egész életen keresztül nyomorognak szűkös kis fizetésükből, legalább a nyugalomban kapjanak megfelelő nyugdíjat, hiszen ha valaki megérdemli, ők elsőrenden megérdemlik azt.

De viszont, ha a szegény ekklezsia lelkésze ugyanannyi nyugdíjat kapna, mint a gazdagé, akkor a jövedelmű állások lelkészei nem kaphatnának annyi nyugdíjat (5000 P), mint ahogy a tervezet előírja, mert hiszen a nyugdíjintézet nincsen abban a helyzetben, hogy mindenkiét felemelje 5000 P-re (amely összeget egyik-másik kevesebb képzettségű tisztviselő évi nyugdíja is kitesz) s így nem állana más mód, mint a 2500 P-s az 5000 P-s nyugdíj között a középértéket venni és ezt adni minden negyven évet szolgált lelkésznek.

Ez lenne én szerintem a legmértányosabb

és legideálisabb ennek a kérdésnek a megoldásánál. S ha valaki azt mondaná: Én kétszer annyit fizetek, tehát kétszer annyihoz van jogom — erre csak azt felelhetem: Igenis, akinek kétszer annyi a javadalma, fizessen kétszer annyit, mert hiszen nem rajtunk múlik legtöbb esetben, hogy milyen javadalmú gyülekezetbe állíttatunk be. Aki Isten kegyelméből gazdag ekkleziába állíttatott be, hálát adva, fizessen kétszer annyit s gondolja meg, hogy sokkal jobb kétszer annyit fizetni és kétszer annyit kapni egy életen át, mint felényit fizetni és felényit kapni, megint csak egy egész életen át.

Bizonyára lesznek, akik helyeselni fogják soraimat, azt is tudom, ellenzői is akadnak. Hogy nyíltan szoltam és elfogulatlanul szólok, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy sem szegény, sem gazdag gyülekezetnek nem vagyok a pásztora és mégis csak azt sem tudom, hogy Isten milyen gyülekezetbe kíván beállítani a reámbizottak elvégzésére.

Szeretném, ha gondolkoznánk e kérdésen és még jobban szeretném, ha minél többen hozzászólnánk.

Magyar Bertalan.

„Ott, ahol egy lelkész-családnak egy egész éven át 14,000—16,000—18,000 dinárból kell megélni, ruházkodni, gyermekeket házon kívül taníttatni, ott ne csodálkozzunk, ha a lelkészek elmenekülnek s az íjjak a teológiára nem törek-szenek. — Vannak, akik azt hiszik, hogy ezen csak az államszegéllyel lehetne változtatni. Mi úgy tudjuk, hogy Péter a sánta koldusnak nem egy jó erős mankót adott, hanem azt mondta neki: A názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel és járj! A mi lelkész-hiányunkon, lelkész-nyomorunkon s mindenféle nyomoruságunkon is egyedül a saját lábunkra állás segíthet, még pedig egyedül a názáreti Jézus Krisztus által.”

(Ágoston Sándor, a jugoszláv királysági református egyházmegye 1929. évi rendes közgyűlésén előterjesztett esperesi jelentésében.)

HALOTTAINK

Misztí Mihály nagy- és kisdobai református lelkész, a debreceni református kollégium volt széniora és a józsefházai gyülekezet volt lelkipásztora. életének 48-ik, özvegyiségének első évében Kolozsvárott sok szenvedés után elhunyt. Lelkészi szolgálatában a hűség és önfeláldozás mintaképe volt. Halálával négy gyermeke maradt árván gondviselő nélkül.

vitéz Bessenyei Lajos m. kir. honvédfőhadnagy, vitéz dr. Bessenyei Lajos debreceni gimnáziumi igazgató fia életének 25-ik évében, április hó 28-án Szegeden hivatása teljesítése közben tragikusan elhunyt. Temetése a nagy reményekre jogosító ifjúnak osztatlan részvétellel ment végbe április hó 30-ikán, a debreceni Nagytemplomból. A gyászszertartást dr. Baltazar Dezső püspök végezte.

Az Úr kötözze be a megsebzett szíveket.

KÜLÖNFÉLÉK

Meghívó az Országos Református Védőszövetségnek 1931. évi május hó 7-én délután 5 órakor, Budapesten a konventi székház (Abonyi u. 21.) zsinati üléstermében (bejárat Szabó József u.) tartandó alakuló közgyűlésére. Tárgyak: 1. A Védőszövetség megalakítása. 2. Az alapszabálytervezet tárgyalása. 3. Választások. 4. Indítványok. Közgyűlés után az igazgató-választmány első gyűlése, amelynek tárgyai: 1. Választások. 2. Az előkészítőbizottság jelentése. 3. Legközelebbi teendők megállapítása. 4. Folyóügyek. Debrecen, 1931 április 25. Az előkészítőbizottság nevében: Kiss Ferenc. A közgyűlésre minden érdeklődő református férfi és nő egyháztagot szeretettel hívunk és fogadunk.

Felhívás ötvenéves találkozásra. Fölkérem egykori kedves osztálytársaimat, akik a debreceni kollégiumban 1881-ben érettségiztünk, hogy közöljék velem címüket és a találkozás idejére vonatkozó kívánságukat. Szerintem legalkalmasabb volna május 30-dika, amikor a Kollégiumi Diákszövetség is évi közgyűlését tartja. Baráti üdvözlettel dr. Zoltai Lajos nyug. múzeumigazgató, Debrecen, Bundi u. 15. sz.

A pápai kollégium 400 éves jubileuma. A pápai kollégium 400 éves jubileumának előkészületi munkálatai állandóan folynak. A jubileum napját az egyházkerületi elnökség a Kormányzó úr beleegyezésével, aki az ünnepélyen megígérte részvételét, szeptember hó 7-re állapította meg. De már megelőzően, 5-én megkezdődik az egyházkerületi közgyűlés, amelynek keretében lelkészszentelés is lesz. 6-án a kollégium volt tanulóinak generális találkozója. Szeptember 7-én 9 órakor istentisztelet, 11 órakor jubiláris ünnepély, 12 órakor a kollégium hősi halottai emléktáblájának, 1 órakor Petőfi és Jókai, a két legnagyobb pápai diák szobrának leleplezése, délután sportünnepély, este pedig a színházban a kollégium multját drámai képekben és költeményekben feltüntető ünnepi dísz-előadás lesz. Az ünnepély rendezésébe a város is bekapcsolódik, részint annak nagy jelentősége, részint a Kormányzó úr megjelenése miatt, aki látogatásával most tiszteli meg első ízben Pápa városát.

Lelkészmeghívás. A zemplénagárdi gyülekezet Nemcsik Endre sátoraljaujhelyi segédlelkészt hívta meg lelkipásztorául, ki a debreceni hittudományi karnak is volt hallgatója. Isten áldása legyen a gyülekezeten és pásztoron.

A senyeházai gyülekezet szeretett kántortanítójának a terményjárandóságok miatt lecsökkent fizetése pótlására, a lelkész kezdeményezésére gyűjtést rendezett és a begyűlt 270 pengőt, mint szeretetének ajándékát adta át tanítójának. Az áldozatkészség annál beszédesebb, ha tudjuk, hogy a lélekszám mindössze csak 336.

A gyülekezeti nyári munka egyik legfontosabb eszköze a KIE mozgalom kiadásában megjelent Játékoskönyv. Egyik legtekintélyesebb egyházi lapunk a következőket írja róla: „De mit csináljunk fiainkkal és leányainkkal, mikor már énekeltünk, imádkoztunk, magyarítottuk nekik Isten Igéjét, építő előadást tartottunk? Azt látjuk, hogy hiányzik még nekik valami, szeretnének egy kicsit mozogni, ugrálni és nevetni. Játszani kellene velük, de mit?! Ez a Játékoskönyv nagyszerűen megadja erre a feleletet. Ez a Játékoskönyv korszakalkotó munka.“ Ára 2 pengő. Pénz rendelésnél előre küldendő e címre: Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége, Horánszky ucca 26., 1/9.

A hódmezővásárhelyi református leánylyceum alapításával az Egyetemes Konvent a közelmúltban foglalkozott. A Konvent nagy örömmel vette tudomásul egy új református leánynevelőintézet megszületését s a hódmezővásárhelyi egyháznak áldozatkészségéért köszönetét nyilvánította. Most már csak a nyilvánossági jog megszerzése van hátra. Remélhetőleg, rövidesen eljön az idő, hogy ez az ifjú intézmény az egész egyetemes egyház egyik dícserejévé lesz.

A zilahi reformátusok a központtól kissé távolabb eső Széchenyi-utcai egyházzsoltára gyülekezeti házat építettek. Ebben az egyházzsoltában túlnyomóan földművesek az egyházzsolttagok, akik ingyen fuvarral, kézi napszámmal vettek részt a munkában.

A baptista egyházközség most tette közzé beszámolóját tavalyi országos munkásságáról. Áttért hozzájuk 134 róm. kath., 341 református, 60 evangélikus, 45 görögkeleti, 11 g. kath., 1 izraelita, összesen 592 lélek. Tőlük mindössze csak hárman tértek ki.

Zemplén vármegye a sárospataki főiskola 400 éves fennállásának emlékére 10,000 P-s alapítványt tett a főiskolánál.

Református nap Esztergomban. A tatabányai egyházmegye missziói bizottsága református napot tartott. Az esztergomi missziói gyülekezetnek van szép temploma és lelkes lakása.

A pünkösdi bécsi tanulmányútra már javában folynak a jelentkezések. Május 10-ig kéri a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége azokat, akik e páratlan olcsó és gazdag úton részt akarnak venni, hogy tudassák szándékukat és előlegképen küldjenek be 10 pengőt Budapest, Horánszky u. 26. szám alatti központjába. A tanulmányút indul május 22-én (pénteken) reggel, a résztvevők Bécsben töltenek három és fél napot, Budapestre visszaérkeznek 26-án (kedden) este. Bécsben a Hofburg, Parlament, Rathaus, Igazságügyi palota, Opera, Várszínház, Graben, Villanyújság, Schönbrunn, Belvedere, Kunsthistorisches Museum, Naturhistorisches Museum, Protestáns templomok, István-templom, Habsburg-kripta, Prater, jó idő esetén Leopoldsdorf stb., stb. lesznek a főlátványok; részvételi díj összesen 38 pengő,

ebben az útiköltség Budapesttől Budapestig, négy éjjeli szállás, étkezés naponta háromszor foglaltatik bent. Első étkezés, vacsora, Bécsben péntek este, utolsó ebéd a győri pályaudvar I—II-od osztályú éttermében. Németül a résztvevőknek nem kell tudniok. A magyar útlevél is beküldendő.

Békésen megalakult a Református Ifjúsági Egyesület, amely későbbben valószínűleg be fog lépni az országos KIE-be. A Református Konfirmált Leányok Egyesületének alakuló közgyűlése pünkösdi első napjára van kitűzve.

Szerkesztői üzenetek.

Valamennyi állandó és alkalmi kedves munkatársunkat szeretettel kérem, hogy, amennyiben hozzánk beküldött nagybecsű cikkeiket egyidejűleg valamelyik testvérnap szerkesztőségébe is beküldik, ezt a körülményt nekünk minden esetben jelezni szíveskedjenek. Egészen rendkívüli eseteket kivéve nem látjuk ugyanis szükségét annak, hogy olyan cikkeket, amelyeket pl. egy, a tiszántúli parókiák legnagyobb részébe szintén járó laptársunk közöl, mi is ugyanabban a formában és ugyanazon terjedelemben hozzunk (eltekintve az egészen röviden és tárgyilagosan megírt tudósításoktól). Ennek akadályá azon kívül, hogy lapunk önállóságára súlyt fektetünk, még az is, hogy a helytel nagyon gazdálkodnunk kell. Egyes értékes munkatársaink néha hetekig nem juthatnak szóhoz, mert kiszorítják őket olyan, egyébként szintén igen értékes cikkek, amelyeket aktualitásuk miatt sietünk közölni — néha még rendkívüli terjedelmű számot is adva — s amelyeket aztán egy másik lapban szóról-szóra viszontlátunk.

V. M. G. Nagyon köszönöm. Őszinte sajnálatomra csak megrövidítve közölhetem. — De sokkal jobb, hogy rövidítve jöhet ebben a számban, mint rövidítés nélkül valamelyik következőben — post synodum cantando.

TARTALOM: Vas Mihály: Az egyházi adóról, az egyházközségek háztartásáról és az egyetemes adóalap kezeléséről szóló törvénytervezet. — Tövis és virágok. — Híradás: A konventről. — Feladatok: Sz. I.: A leventék lelki gondozása. — Magyar Bertalan: „Az új nyugdíjtörvényről“. — Halottaink. — Különlék. — Szerkesztői üzenetek. — Hivatalos értesítés: Pályázat.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

974—1931. szám alatt, folyó április hó 14. keltezéssel a Debreceni Protestáns Lap 16-ik számában megjelent pályázati hirdetés pótlásául közlésem, hogy a buji református lelkipásztori állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1931 április 29.

Dr. Baltazár Dezső, püspök.

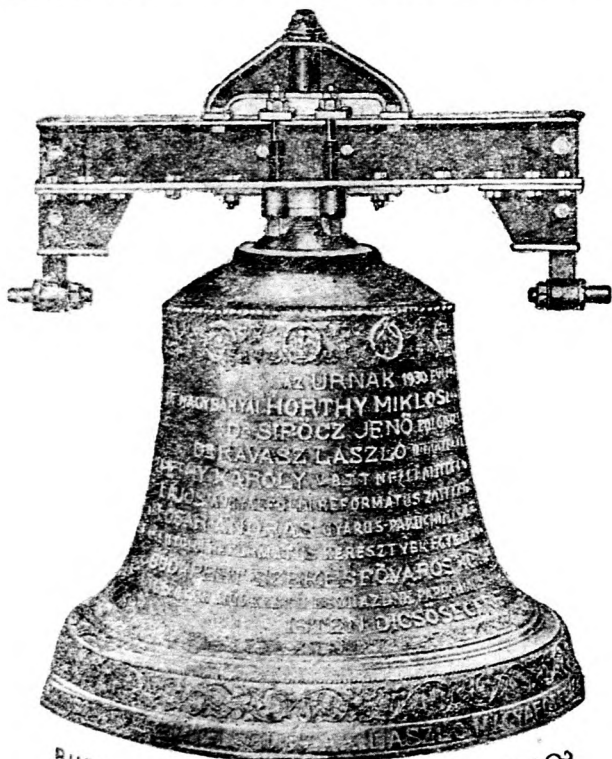
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesszékes-fehértvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931-994

Legszebb ajándék!!

Dr. Révész Imre: **Imádkozó magyar** című imakönyve a református közönség számára.

	Pengő
Papírkötés, vörös metszéssel	1-20
Egészvásznon, vörös metszéssel	2-20
Párnázott, díszvásznon, vörösmetszéssel . .	4-50
Párnázott, valódi bőrkötés, aranymetszéssel, tokban	8-40

Konfirmációi ajándékul legalkalmasabb és a magyarországi legnagyobb egyházak által elismerésben részesített és állandóan vásárolt

Dr. Erdős Károly: **Az én vallásom** című kis könyve, ára —66

Harmadik, bővített kiadás. Eddig 38,000 példányban forog közkézen.

Legfinomabb celluloid kötésű, új énekeskönyvek, aranydíszítéssel 11—

Legkisebb, új énekeskönyvek, legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül ízléses bőrkötésben 14—

Ezenkívül dísz-zsoltárokból és imakönyvekben óriási választék!

Dr. Halmi János: **Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján.** 1—

Nagy István: **Debreceni konfirmációi Kis Káté** —20

Dr. Révész Imre: **Öntudatos hit** . . . —60

Dr. Ferenczy Gyula: **Kálvinista Kis Káté** 1-60

Konfirmációi emléklap, egyszínű nyomás —16
" " kétszínű nyomás —12
" " négyszínű nyomás —20

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerszámkereskedés
Debrecen, Ferenc József út 26.